

Geografia

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): Dostarczone wraz z lekcją w serwisie ArcGIS Online

Cel: Zapoznanie się z tematami zróżnicowania formacji roślinnych na Ziemi i rozkładu biomasy: czynniki warunkujące ilość biomasy, rozkład na świecie, rozkład w strefie międzyzwrotnikowej.

Źródła:

- 1. ESRI data&maps
- 2. Zintegrowana Platforma Edukacyjna <u>Z biegiem rzeki</u>
- 3. Zintegrowana Platforma Edukacyjna <u>Nad brzegiem rzeki</u>

1. Wstęp

Rozmieszczenie roślin na świecie nie jest przypadkowe. Zaobserwować można powtarzalne układy roślin, wynikające z różnorodnych czynników warunkujących rodzaj i ilość roślinności na danym terenie. Tworzą one tzw. Strefy roślinne, które bada fitogeografia – dziedzina biogeografii. Ilość roślinności wpływa na ilość biomasy rozumianej jako m.in. substancję organiczną pochodzenia roślinnego, powstająca poprzez fotosyntezę.

2. Zadania

- 1. Otwórz interaktywną scenę 3D przygotowaną na potrzeby tej lekcji: <u>"Lekcja edu.esri.pl:</u> <u>Rozkład biomasy na kuli ziemskiej</u>", dostępną w serwisie ArcGIS Online.
- 2. Przyjrzyj się scenie. Został na niej wyświetlony rozkład biomasy na kuli ziemskiej.

Wskazówka: Użyj przycisków z lewej strony, aby obracać wirtualnym globusem w różnych kierunkach. Ikonę z kompasem użyj, aby powrócić do automatycznej orientacji. Możesz użyć scrolla myszy aby "oddalić" i "przybliżyć" widok.

3. Sprawdź, jakie warstwy zostały umieszczone na scenie. Jeśli lista warstw nie została wyświetlona automatycznie, w celu jej włączenia kliknij na ikonę Warstwy , znajdującą się w panelu po prawej stronie. W zakładce Warstwy wyświetlona jest lista warstw tworzących daną mapę/scenę. Po wybraniu zakładki Legenda, wyświetlane jest wytłumaczenie użytych kolorów.

Wskazówka: Na warstwie "**biomasa**" różnymi kolorami oznaczono ilość biomasy (dokładnie węgla zawartego w substancji organicznej) w tonach na hektar. Dane pochodzą z 2000 roku.

Ciekawostka: Rośliny na całym świecie zawierają 500 miliardów ton węgla. To 60 razy więcej niż ilość węgla emitowanego przez ludzi do atmosfery każdego roku (źródło: ESRI).

Wskazówka: Użyj przycisków z lewej strony, aby obracać wirtualnym globusem w różnych kierunkach. Ikonę z kompasem użyj, aby powrócić do automatycznej orientacji. Możesz użyć scrolla myszy, aby "oddalić" i "przybliżyć" widok.

Zadanie 1: Na mapie zaprezentowany jest rozkład biomasy na Ziemi. Jakie czynniki mogą mieć Twoim zdaniem wpływ na takie rozmieszczenie biomasy?

Odpowiedź:

- 4. W zakładce Warstwy odznacz niebieski kwadrat przy warstwie biomasa i zaznacz kwadrat przy nazwie średnia temperatura roczna. Zbadaj rozkład średnich wartości temperatury na globie.
- 5. Zaznacz kwadrat przy warstwie roczna suma opadów.

Zadanie 2: Jaką zależność zauważasz pomiędzy rozkładem temperatury powietrza a ilością opadów? Wytłumacz, z czego to wynika?

Wskazówka: Kilkukrotnie włącz i wyłącz widoczność warstwy roczna suma opadów (odznaczając kwadrat przy nazwie), aby łatwiej zaobserwować te zależności.

Odpowiedź:

- 6. Odznacz niebieski kwadrat przy warstwie średnia temperatura roczna.
- Włącz widoczność warstwy biomy strefy roślinne (zaznaczając kwadrat na lewo od nazwy).
- 8. Kilkukrotnie włącz i wyłącz widoczność warstwy biomy strefy roślinne, aby zobaczyć związek pomiędzy opadami a rozkładem stref roślinnych.
- 9. Odznacz niebieski kwadrat przy warstwie roczna suma opadów.
- **10.** Zbadaj rozkład stref roślinnych na kuli ziemskiej. Kliknij kursorem w różnych punktach na globie, aby odczytać informację o nazwie strefy roślinnej.

Zadanie 3: Na jakich kontynentach znajdują się wilgotne lasy równikowe? Odpowiedź:

Ciekawostka: Wilgotne lasy równikowe są również określane lasami deszczowymi lub wiecznie zielonymi wilgotnymi lasami równikowymi. Warunki klimatyczne w tej strefie są niezmienne przez niemal cały rok. W konsekwencji nie występują tam pory roku, a u drzew brak jest pierścieni przyrostów rocznych.

- Z prawego panelu wybierz Warstwy
 Włącz widoczność warstwy biomasa (zaznaczając kwadrat na lewo od nazwy) i zapoznaj się z rozkładem biomasy na Ziemi.
- 12. Przełącz na zakładkę Legenda, aby odczytać wartości przypisane do użytych na mapie kolorów.

Warstwy Legenda	\times	Warstwy	Legenda	\times
 równoleżniki i południki biomasa - strefa międzyzwrotnikowa biomasa biomy - strefy roślinne roczna suma opadów średnia temperatura roczna World Shaded Relief 	\$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$	biomasa biomasa 0 100 150 200		

Zadanie 4: W których strefach roślinności zauważasz największą ilość biomasy? Odpowiedź:

Wyłącz widoczność warstw biomasa i biomy – strefy roślinne. Włącz widoczność warstwy biomasa – strefa międzyzwrotnikowa.

14. Przybliż widok sceny za pomocą scrolla myszy do okolic strefy okołorównikowej i obracaj globusem, aby zbadać dokładnie rozkład biomasy. Obszary zaznaczone na zielono charakteryzują się największą ilością biomasy

W wyświetlanej warstwie znajdują się dane pozyskane przy użyciu teledetekcyjnych pomiarów satelitarnych. Rozdzielczość prezentowanych danych to 500 m, a aktualność – 2012 rok. Są to bardzo dokładne dane. Jednostka biomasy to tona na hektar.

Ciekawostka: Biomasa jest jednym z głównych źródeł energii odnawialnej. Oprócz roślin, składają się na nią również odpady z produkcji rolnej (pochodzenia roślinnego i zwierzęcego), leśnej, a także innych gałęzi przemysłu np. rybołówstwa, a także biogazy czy ulegające biodegradacji odpady przemysłowe i komunalne.

Zadanie 5: Korzystając z własnej wiedzy, wymień problemy związane z działalnością człowieka, które wpływają m.in. na ilość biomasy w strefie okołozwrotnikowej.

Odpowiedź:

Dziękujemy za skorzystanie z naszych materiałów.

Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o.

OBSERWUJ NAS

Platforma edukacyjna

Facebook

Grupa nauczycieli

Geografia